

Dosarul nr. 2ra-22/21
2ra-1340/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. T. Avasiloeaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, V. Sîrbu, V. Buhnaci)

DECIZIE

3 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh
Victor Boico
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Bejenaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 17 octombrie 2018, Gheorghe Bejenaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 27 august 2017, de către agentul constator a fost pornit în privința sa un proces contravențional în temeiul art. 243 Cod contravențional, fiind întocmit procesul – verbal cu privire la contravenție nr. 2674608366877118. Iar, prin hotărârea din 20 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost recunoscut vinovat în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 243 din Codul contravențional și a fost sancționat cu privarea dreptului de a conduce autovehicule pe o perioadă de 2 ani. Hotărârea menționată a fost casată prin decizia din 9 noiembrie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, cauza fiind remisă la rejudecare în primă instanță. Prin hotărârea din 3 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, menținută prin decizia din 22 august 2018 a Curții de Apel Chișinău, procesul contravențional a fost încetat, pe motivul că nu există faptul contravenției.

A menționat că, ținând cont de termenul curs de la întocmirea procesului-verbal de constatare a contravenției din data de 27 august 2017 și până la pronunțarea hotărârii din 22 august 2018 a Curții de Apel Chișinău, examinarea cauzei a durat circa 12 luni, astfel fiind depășit termenul rezonabil de examinare a cauzei, or, conform art. 454 alin.(1) din Codul contravențional, „cauza contravențională se judecă în termen de 30 de zile de la data intrării dosarului în instanță”. La caz, acest termen a fost depășit de 12 ori, fapt considerat de reclamant inadmisibil într-un stat de drept, având în vedere că termenul a fost încălcat doar din vina agentului constator, care nu se prezenta, în repetate rânduri, la ședințele de judecată, solicitând amânarea. Necesitatea examinării pricinii într-un termen rezonabil este expres prevăzută de Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Reclamantul a explicat că, Republica Moldova aderând la CEDO, și reglementând în legislația națională, că sarcina procedurii penale (inclusiv cea contravențională) constă în judecarea justă și în termen rezonabil a pricinii, și-a asumat obligația pozitivă de a asigura respectarea acestui drept al părților în proces. Respectiv, prin adoptarea normelor naționale și aderarea la CEDO, statul și-a asumat obligația de a organiza un sistem judiciar în așa fel, încât acesta să răspundă tuturor exigențelor acestor norme, inclusiv aceleia de a soluționa orice litigiu într-un termen rezonabil, dincolo de dificultățile generate de diverși factori, care pot întârzia procedurile judiciare. Deci, în speță, legislația națională, prin art. 454 alin.(1) din Codul contravențional, oferă o descifrare clară a noțiunii de „termen rezonabil” de 30 de zile. Prin urmare, se consideră și subînțelege că, prin impunerea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului de justiție, atât legislația națională, cât și cea internațională, subliniază importanța faptului că justiția pe cauze contravenționale trebuie să fie administrată fără întârzieri de natură de a-i compromite eficacitatea și credibilitatea, statul fiind responsabil pentru activitatea ansamblului serviciilor sale, inclusiv ale instanțelor de judecată. Chiar dacă, conform principiilor generale ale dreptului, rolul instanței de judecată este unul diriguitor, se consideră că atitudinea părților în proces nu dispensează pe judecător de a asigura celeritatea procesului judiciar, acesta având în acest sens un rol activ. Conform jurisprudenței CEDO (cauza Karakaya vs France. seria A nr.289-B. par.30 din 26 august 1994), unul din criteriile consacrate în materie este și comportamentul părților în proces și al autorităților statale competente, acest din urmă criteriu putând să cuprindă și importanța și volumul învinuirii pentru cel învinuit.

A relatat că la caz se reține rolul excesiv de pasiv al reprezentantului statului participant în speță, adică a agentului constator, responsabil să apere interesele statului în cazul în care s-a înaintat o acuzare. Însă, reprezentantul statului, prin comportamentul pasiv, a dus la tergiversarea examinării cauzei. Adică, conform principiilor unanim cunoscute, scopul adoptării legilor și actelor normative constă în protejarea drepturilor și libertăților persoanelor prin impunerea acestor norme spre conduită, respectare și executare. Respectiv, în rezultatul neexecutării obligațiilor directe de către instanțele de judecată, s-au lezat drepturile prevăzute și garantate de Legea națională, Convenția CEDO referitor la dreptul la un proces echitabil. Prin prisma celor expuse, reclamantul, ca și contribuabil exemplar al Republicii Moldova, achită impozitele necesare, cu care sunt plătiți parlamentarii, care adoptă Legi

obligatorii pentru toți și care asigură, printre altele și o siguranță în realizarea tuturor drepturilor prevăzute de Constituție, Convenția CEDO, legile organice și ordinare adoptate de Parlament. Iar, pentru buna funcționare a celorlalte instituții statale, inclusiv instanța de judecată, reclamantul și alte persoane achită contribuțiile necesare stabilite de aceeași guvernare. Faptul că, unul dintre prejudiciile suferite de reclamant, dintr-un anumit punct de vedere, și anume cel subiectiv, se întemeiază pe neîncrederea pe care a avut-o față de organele judiciare, și anume agentul constator. Lucrul dat se explică prin faptul, că în toată această perioadă de rezolvare a cauzei, reclamantul a trebuit să-și demonstreze nevinovăția față de autoritățile judiciare, or, perioada de aproximativ un an este extrem de îndelungată, timp în care reclamantul a fost supus unor situații de stres cauzate de toate procedurile judiciare pendinte și incertitudinea în care se afla, fiind sub riscul de a fi privat pe un termen de 2 ani de dreptul de a conduce unități de transport, deoarece nu putea să cunoască care va fi soluția dată de instanță față de nedreptatea care i-a fost pricinuită și datorită tergiversării de către autorități a soluționării cauzei care ar fi trebuit să fie soluționată într-un termen mult mai scurt.

A afirmat că prin Recomandarea nr. 6 din 1 noiembrie 2012, Curtea Supremă de Justiție a subliniat că, în baza criteriilor de apreciere a noțiunii de „termen rezonabil” complexitatea cauzei se apreciază, de asemenea, după caz și individual. Drept exemple pot constitui complexitatea obiectului acțiunii civile, necesitatea unui volum probatoriu, expertize, numărul de martori sau părți în proces, existența altor proceduri paralele, etc.”. Astfel, cu referire la complexitatea obiectului acțiunii, în speță, obiect al cauzei contravenționale este reprezentat de învinuirea neîntemeiată de părăsire de către reclamant a locului săvârșirii faptei, contravenție prevăzută de art. 243 din Codul contravențional, și nu este de un nivel de complexitate atât de ridicat, încât pentru soluționarea cauzei să fi fost necesară o perioadă atât de mare de timp. De asemenea, din studierea circumstanțelor săvârșirii faptei și conform procesului-verbal de constatare a contravenției, rezultă faptul că, nu a fost necesar un volum probatoriu mare. La fel, nu au existat alte proceduri paralele, numărul părților în proces este semnificativ de mic, lipsa martorilor este cunoscută. De asemenea, se mai statuează în recomandare ca și criteriu de apreciere a noțiunii mai sus evidențiate, comportamentul părților. În speță, este vorba de comportamentul autorităților și anume existența unor amânări și lipse inexplicabile ale agentului constator, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate, care au dus la tergiversarea procesului. La fel, se mai stipulează în recomandare că, miza are un rol determinant în soluționarea cauzei, astfel încât reclamantul a avut un scop bine determinat și anume, să se facă dreptate și să fie absolvit de sancțiunea pentru fapta pe care acesta nici nu a săvârșit-o. Or, într-un stat contemporan democratic, aflarea adevărului și înfăptuirea corectă a justiției ar trebui să constituie principii fundamentale pentru toate organele judiciare, legislative și executive.

Reclamantul a afirmat că, reieșind din analiza circumstanțelor enunțate mai sus, reiese că, procesul contravențional putea fi soluționat cu mult mai repede. Deci, pentru motivele expuse, un echivalent bănesc al prejudiciului cauzat ar fi echitabil în sumă de 636 378, 60 de lei, iar în cazul în care instanța de judecată va considera că această sumă poate să fie prea impunătoare pentru stat, recomandările Curții Supreme referitor la quantumul sumelor despăgubirilor nu sunt obligatorii pentru instanțe. Dispunerea achitării sumei solicitate ar satisface prejudiciul echitabil și prin prisma

faptului că, ar disciplina atât instanțele de judecată la general, inclusiv în cazul de față agentul constatat în mod deosebit, cât și alte instituții statale menite să asigure buna diligență în activitatea de protejare a drepturilor contribuabililor.

Gheorghe Bejenaru a solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen a cauzei, repararea prejudiciului în mărime de 636 378, 60 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Gheorghe Bejenaru. S-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Bejenaru la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale privind contestarea procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI03 784315 din 27 august 2017 și a deciziei de sancționare emise în privința lui Gheorghe Bejenaru. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Gheorghe Bejenaru suma de 2 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 21 decembrie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia.

La 21 ianuarie 2019 Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea parțială a acesteia.

Prin încheierea din 7 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit ca nemotivat apelul declarat de Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban.

Prin decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de către Gheorghe Bejenaru a fost respinsă integral, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 iunie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban, s-a casat încheierea din 7 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza la Curtea de Apel Chișinău, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel.

Prin încheierea din 27 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Gheorghe Bejenaru și s-a menținut hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

La data de 7 august 2020, Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban a declarat recurs împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și parțiale a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs a invocat prevederile art. 432 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă.

A menționat că este eronată abordarea instanței de apel precum că nu se poate constata tergiversarea cauzei contravenționale, deoarece durata examinării cauzei nu depășește un an de zile, chiar dacă termenul de examinare a cauzei este mai mare decât cel prevăzut de lege. Instanța de apel a indicat că termenul poate fi mai mare, dar nu excesiv.

A afirmat că instanța inferioară nu a specificat care sunt elementele de complexitate a cauzei, care a fost comportamentul părților și nu a explicat care a fost miza pentru reclamant. Deci, aceste afirmații au fost tratate superficial, fiind copiate doar șabloane existente. Nu s-a luat în considerare și miza reclamantului care a fost de a-și demonstra nevinovăția în privința faptei contravenționale imputate, având în vedere că prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a instanței de fond i-a fost aplicată sancțiunea – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, ceea ce denotă gravitatea sancțiunii aplicate.

A susținut că la determinarea prejudiciului moral instanțele de judecată urmau să țină cont de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, și atunci când acordă o sumă de bani cu titlu de prejudiciu moral, se va lua în considerare mai mulți factori, precum suferințele cauzate reclamantului prin neexaminarea cauzei în termen rezonabil.

A opinat că instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că datorită aplicării ilegale a sancțiunii contravenționale și tergiversării cauzei, recurentul a fost lipsit de dreptul de a conduce autovehicule pentru o perioadă de aproximativ 12 luni și astfel prejudiciul acordat în sumă de 2 000 de lei nu este o sumă echitabilă și nu este susceptibilă de a aduce o satisfacție rezonabilă în legătură cu prejudiciul suferit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 5 iunie 2020 (f.d.78, Vol. II), însă careva date ce ar confirma recepționarea acestora de către recurent la actele cauzei lipsesc.

Prin urmare, recursul din 7 august 2020, este declarat în termen.

Prin încheierea din 25 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat admisibil recursul declarat de către Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererilor de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de către Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Materialele cauzei denotă că la data de 17 octombrie 2018, Gheorghe Bejenaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen a cauzei și repararea prejudiciului moral.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a admis parțial acțiunea depusă de către Gheorghe Bejenaru. A constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Bejenaru la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale privind contestarea procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI03 784315 din 27 august 2017 și a deciziei de sancționare emise în privința lui Gheorghe Bejenaru. A încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Gheorghe Bejenaru suma de 2 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale. În rest, a respins acțiunea, ca neîntemeiată.

La data de 21 decembrie 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia.

La 21 ianuarie 2019 Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea parțială a acesteia.

Prin încheierea din 7 mai 2019, Curtea de Apel Chișinău a restituit ca nemotivat apelul declarat de Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban.

Ulterior, prin decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de către Gheorghe Bejenaru a fost respinsă integral, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 iunie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban, s-a casat încheierea din 7 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza la Curtea de Apel Chișinău, la faza soluționării chestiunii privind acceptarea spre examinare a cererii de apel.

Prin încheierea din 27 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de Gheorghe Bejenaru și s-a menținut hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Întru consolidarea soluției instanța de apel a reținut că la caz, nu a fost depășită limita rezonabilității termenului de examinare a cauzei contravenționale intentate în privința lui Gheorghe Bejenaru. Concluzia instanței de apel în acest sens se desprinde din raționamentul că în cadrul cauzei contravenționale, atât Gheorghe Bejenaru cât și agentul constatator s-au folosit de dreptul de a ataca deciziile instanței de fond, astfel fiindu-le asigurat și respectat dreptul la un proces echitabil, iar respectarea acestui drept justifică examinarea cauzei într-un termen mai mare decât cel de o lună prevăzut de lege.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul litigios, consideră că decizia instanței de apel conține concluzii contradictorii, nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În corespundere cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

În temeiul art. 241 alin. (5) și (6) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Din sensul normelor de drept citate, rezultă că hotărârea instanței de judecată trebuie să fie certă și consecutivă, iar între dispozitiv și motivare trebuie să existe concordanță.

În cazul în care o atare concordanță nu există, dispozitivul cuprinzând o altă concluzie decât aceea pe care o impuneau motivele, această hotărâre este nemotivată, iar în speță aceste prevederi legale de către instanța de apel nu au fost respectate.

La capitolul dat, se menționează că pe de o parte instanța de apel în motivarea deciziei conchide ca fiind declarative argumentele apelantului Gheorghe Bejenaru referitor la temeinicia acțiunii, iar pe de altă parte în dispozitiv a menținut hotărârea

instanței de fond prin care a fost admisă parțial acțiunea și s-a constatat încălcarea dreptului lui Gheorghe Bejenaru la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale privind contestarea procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI03 784315 din 27 august 2017 și a deciziei de sancționare.

Mai mult că hotărârea primei instanțe a fost casată prin decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, fiind emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată. Iar, prin încheierea din 27 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin urmare, în lumina principiului autorității de lucru judecat, instanța de recurs reține că, o hotărâre judecătorească prin care s-au stabilit faptele enunțate, cât și constatările reținute în mod irevocabil, se bucură de prezumția absolută de adevăr și nu pot fi contrazise printr-o altă hotărâre.

În consecință, se conturează concluzia că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară și sunt contradictorii.

Subsidiar, se constată participarea judecătorului Lidia Bulgac în cadrul examinării anterioare a prezentei cauze.

Drept urmare, în speță, magistratul care, în cursul examinării cauzei, și-a expus opinia asupra pricinii care se judecă în ordine de apel, nu mai poate participa la judecarea cauzei în apel sau recurs.

Instanța de recurs accentuează că satisfacerea exigenței independenței și imparțialității tribunalului este o condiție de bază în asigurarea dreptului individului la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, iar în cazul existenței unor împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea judecătorului, acesta urmează a fi recuzat pentru a nu condiționa o eventuală prejudiciere a intereselor justiției.

Totodată, se notează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. 8 R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Însă, la caz, instanța de apel nu și-a executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Gheorghe Bejenaru, reprezentat de avocatul Sergiu Balaban.

Se casează decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Bejenaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen a cauzei și repararea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh

Victor Boico

Nicolae Craiu